

»Matic, če resnično to storiš, dva tisoč več, kot bi jih bil dal Matiju. Zato, ker boš rešil čast naše hiše. Velja?«

»Ali sem kaj vprašal, Golob. Kar ji daste, vse pride prav. Če ji pa nič ne daste, sem tudi tak možak, da ne bom omanjkal, in upam, da tudi brez dote ne bo v moji hiši nikoli kruha stradala.«

Golob je spet segel čez mizo in poiskal Francetove roke:

»Dva tisoč več, in precej denar.« Nato se je obrnil do žene:

»I tak gani se no in prinesi! Kaj sediš?« —

France je zavriskal, ko se je vračal domov, zakaj izborna vino je imel Golob. In doma ni mogel drugače, da je potrkal na okno Francki in ji je razodel:

»Si že moja! Jutri se pripravi, gremo delat pisma!«

In šli so jih in svet je strmel.

V torek je šel Matic k župniku, da postavi oklice — enkrat za trikrat. Tudi župnik se je zavzel, toda pohvalil je Matica, da je prav storil. Sestavil je takoj zapisnik, toda naenkrat se domislil in odloži pero:

»Poglej, kako sem pozabil! Saj je ne moreš vzeti! Zakonski zadržek je, ker si njenega otroka boter.«

Matic toliko, da ni s stola zdrsnil. Župnik pa se mu je nasmehnil, ko ga je videl vsega osuplega: »Nič se ne boj. Zadržek že premagamo.«

»Prosim, no, saj ne gre za denar, naj stane kar hoče.«

Župnik je vstal in ga potrepal po rami: »France, Bog vaju blagoslovi. Torej poroka v ponedeljek. Francka naj pa gre domov. Tako je prav: Prej je

prišla kot dekla k vam — sedaj pa pride kot nevesta.«

V ponedeljek so svatovali. Tudi Jančarica je bila med svati. Njene oči so gorele resnične radosti, in ko je naletela ženina mimogrede na samem, mu je stisnila roko in pošepetala: »France, ta je zate. Ne veš, kako sem vesela. Bog daj srečo.«

Matic je pa kazal bele, močne zobe in se vsakemu smejal od radosti, ko ni imel besedi za vse to.

Na večer — še to je vredno, da se omeni — se je pojavil na svatbi nepovabljeni gost — oče padlega Matija. Ženin in nevesta — vsi svatje so ga radostno sprejeli in mu ponudili odlični sedež. Toda preden je mož sedel, je izpregovoril:

»Nimam svatovske obleke in sem vendar prišel. Po dolžnosti namreč. Včeraj sem prejel iz bolnice, kjer je umrl za ranami moj sin, njegov notes, v njem eno pismo — in molek. To pismo pa je sinov testament, kjer pravi: Če bo Golobova imela otroka, mu izplačajte mojo dediščino. In to sem prinesel.«

Mož je odprl listnico in naštel pred ženina štiri tisočake. Potem je posegel v žep in položil povrhu sinov molek.

Vsa družba je umolknila. Ženin je vzel denar, ga nesel v voziček Matičku in spustil poleg bankovcev na posteljico še molek. Nevesta je šla za njim v kamrico, priprla vrata, sedla k sinčku, poiskala Matijev molek, ga poljubila in se bridko razjokala.

V hiši so svatje trkali in hrumeli in kaplje grenkosti bi ne bilo v vinu, ko bi ne pogrešali mnogih, ki so to noč žalostno svatovali na daljnih frontah.

(Epilog v letniku 1917.)

Molk.

Tihi dan, ko svet umira.
Blatna cesta čez gorice,
goli hribi in nad njimi
prhutanje plašne ptice.

Šel se je razmisliti starec.
Sam v samotni dni prešteje,
ki so bili in ki bodo
in od njih bolno srce je.

Tih je dan in svet umira.
Starec nem roke sprostira,
sam s seboj in sam s svetom
solzo za solzó otira.

Ciril Jeglič.